

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, mo-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.503.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Obžalovanja vreden odgovor.

Papež Pij XI. je o božičnih praznikih 1931 izdal okrožnico »Luč resnice« kot zaključek proslav 1500letnice efeškega vesoljnega cerkvenega zbora, ki je proglasil versko resnico o božjem materinstvu Marijinem. V tej okrožnici je povabil od Rima ločene pravoslavne cerkve, da se zopet združijo z materno katoliško Cerkvijo, da bo zmaga in slava Marijina popolna. Na to od očetovske ljubezni skupnega Očeta vseh kristjanov navdihnjeno povabilo je poslala odgovor grška pravoslavna cerkev, koje vrhovni poglavar je grški patriarh v Carigradu. V tem odgovoru izjavlja grška pravoslavna cerkev, da priznava rimskemu papežu samo formalno častno predstvo, kakor je bilo priznано na efeškem cerkvenem zboru takratnemu papežu Celestinu. Več ne. Torej ne predstvo oblasti. Kot nekak razlog se v tem odgovoru navaja, da rimski papež Celestin ni hotel vladati tudi grško cerkev ter da ni izvrševal oblasti nad patriarhi v Carigradu, Antiohiji in Aleksandriji, torej nad poglavarji grške cerkve na vzhodu.

Kakšna pa so zgodovinska dejstva? Papež Celestin je vladal Cerkev od leta 422 do 432. Za njegovega vladanja je nastopil carigrajski patriarh Nestorij s krivim naukom, trdeč, da Kristus ni pravi Bog in torej Marija ni Mati božja. Ko je ta nevarna kriva vera, ki bi bila izpodkopala temelje krščanstvu, se začela širiti po grški cerkvi, se je aleksandrijski patriarh sv. Ciril takoj obrnil na rimskega papeža ter mu nujno priporočal, naj to krivo vero obsodi in njeno razširjanje zatere. V svojem pismu je aleksandrijski patriarh poudaril, da tako ravna, »ker ga stari cerkveni običaj k temu obvezuje«. Ta patriarh grške cerkve torej izjavlja svoje prepričanje, da ima rimski papež po starem cerkvenem običaju, torej po cerkvenem pravu tudi grške cerkve pravico in dolžnost, skrbeti za čistost vere tudi v grški cerkvi. Ali ni torej imel papež Celestin kakor njegovi predniki oblast nad grško cerkvijo? To oblast je priznal sam carigrajski patriarh Nestorij, ker se je v dveh pismih obrnil na najvišjo učečo oblast Cerkve, na papeža, da bi ga pridobil za svojo krivo vero. To se mu kajpada ni posrečilo, marveč je papež Celestin na cerkvenem zboru v Rimu leta 430 obsodil Nestorijev nauk ter mu zapretel, da ga bo kot nadškofa in patri-

arha odstavil ter iz Cerkve izobčil, ako ne prekliče svojega krivega nauka tekom 10 dni po prejemu tega dekreta. Naslednje leto (431) je bil v Efezu v Mali Aziji vesoljni cerkveni zbor, ki je v navzočnosti papeževih zastopnikov sprejel papežev nauk ter izvršil njegovo obsodbo, izrečeno nad Nestorijem. Papež je z največjo pozornostjo zasledoval razvoj dogodkov v grški cerkvi in njegovemu prizadevanju se je posrečilo pomiriti razburjene duhove ter zopet vzpostaviti mir in slovo v grški cerkvi.

Prelistajmo v zgodovini grške cerkve 400 let, ki spričujejo oblast rimskega papeža nad grško cerkvijo vso to dobo. Ustavimo se pri letu 857. V Carigradu je vladal cesar Mihael III., za kojega je opravljal vladne posle njegov stric Bardas, ki je odstavil takratnega carigrajskega patriarha Ignacija ter postavil za carigrajskega nadškofa svetnjaka Focija, ki je bil nato posvečen za škofa. Focij je bil vsiljenec proti pravemu patriarhu Ignaciju, ki je moral v prognanstvo. Focij se je obrnil na rimskega papeža Nikolaja I. s prošnjo, naj ga prizna za patriarha. Papež pa ni hotel priznati Focija, marveč je zahteval, da se mora zakoniti patriarh Ignacij vrniti na svoje nadškofovsko mesto. Nato je Focij začel borbo proti rimskemu papežu in katoliški Cerkvi z namenom, da odtrga

grško cerkev od rimo-katoliške. Takrat se to še ni posrečilo, marveč je naslednik Mihaelov cesar Bazilij Focija dal zapreti v nekem samostanu. Patriarh Ignacij, ki se je vrnil na svoje mesto, in cesar sta se v pismih obrnila na »edinega zdravnika, ki se nad vse odlikuje in je za vse brez izjeme določen, na rimskega papeža«. Ta je poslal v Carigrad svoje zastopnike, ki so predsedovali na 8. vesoljnem cerkvenem zboru v Carigradu leta 869, kjer je bil Focij izobčen. Kar je započel Focij, to je 200 let pozneje dovršil carigrajski patriarh Mihael Cerularij, ki je leta 1043 postal patriarh ter zapeljal grško cerkev v razkol in odpad od Rima.

Prelistajmo zopet 400 let v zgodovini grške cerkve. Ustavimo se pri letu 1453. Turki so grškemu cesarju vzeli pokrajino za pokrajino. Poslednji grški cesar Konstantin XI. je prosil papeža Nikolaja V. pomoči. Papež je poslal svoje zastopnike v Carigrad in 12. decembra 1452 je bila v veličastni cerkvi sv. Modrosti sijajna svečanost, ki naj bi manifestirala slovo med grško in latinsko cerkvijo. Takoj so se dvignili nekateri menihi ter začeli hujskati proti name-ravani zvezi z Rimom. Pridobili so množico, ki je začela zabavljati proti rimskemu papežu, kateremu so mornarji po gostilnah v pristanišču želeli pogubo. Sam veliki admiral grškega brodovja Notaras je izrekel geslo: »Rajše vidim v Carigradu Mohamedov turban kakor pa papeževo tiaro (krono).« To geslo so prevzele množice ter ga s hrupom in šumom razširjale po carigrajskih ulicah. Rajše Mohamedov turban! Kmalu je prišel. Dne 6. aprila 1453 je sultan Mohamed II. prišel z veliko vojsko pred Carigrad. Po hrabri obrambi je mesto padlo 29. maja 1453 v roke turških zmagovalcev. Veličastna cerkev sv. Modrosti je bila spremenjena v turško mošejo, križ se je umaknil turškemu polumescu! Grška pravoslavna cerkev je prišla v odvisnost turške oblasti. Nad cerkvijo sv. Modrosti v Carigradu še vedno kraljuje turški polumesc.

Ali ni nauk zgodovine dovolj jasen? Kdor pa ne razume preteklosti, njega naj bi učila sedanost! Največja pravoslavna cerkev, to je ruska, bojuje sedaj smrtni boj ne proti Turku, marveč proti še hujšemu nasprotniku krščanstva, proti brezbožnemu boljševizmu. Bo-li ruska pravoslavna cerkev vzdržala ali pa bo nad njo zmagala boljševiška brezbožnost? To je vprašanje življenja ter smrti. Vseučiliški profesor v Münche-

Bivši dolgoletni francoski zunanji minister Briand (levo) in ministrski predsednik Laval (desno), ki je sedaj zunanji minister Francije.

nu frančiškanski pater dr. Schlund je bil v jeseni lanskega leta v Rusiji in sodi o tem sledeče: Ruska pravoslavna cerkev, ki je prej bila vsemogočna, je skoro uničena. Katoliške cerkve ruski boljševizem ni še mogel premagati. Komunizem je dandanes ljudska religija v Rusiji, zlasti mladina je, kakor se vidi, popolnoma pridobljena za brezboštvo. Dr. p. Schlund zaključuje svoje poročilo tako-le: »Še enkrat vprašam: Ali je ruska pravoslavna cerkev uničena za vedno? Odgovorjam: Da, ako ne bo sam Bog spremenil ljudi in stvari v Rusiji.« Mi pa vprašamo: Ali se bo ponovilo v drugi obliki to, kar se je pred 480 leti zgodilo v Carigradu? Rajše rdečo zastavo brezbožnega boljševizma nego papeževo tiaro (krono)! Letos dne 29. maja počenja žalostna 430letnica, kar je Carigrad padel pod oblast mohamedanskega polumesca. Naj bo ta obletnica resen memento za vse prizadele! Naj bo opomin za cerkve, ki so ločene od Rima, da je njihov spas ter blagor vsega krščanstva v zedinbi z Rimom in v priznanju vrhovn papeževe oblasti. V tem je tudi rešitev evropskega človeštva in njegove kulture. Ko bo ta zavest prodrla v tiste kroge, ki so sedaj rimskemu p. pažu odgovorili na oni obžalovanja vredni način, bodo poslali v Rim drug odgovor.

*

Avstrijska vlada podala ostavko. Avstrijski kancelar dr. Buresch je podal dne 27. januarja ostavko celotne vlade. Predsednik republike Miklas je sprejel odstop, a je poveril zopetno sestavo vlade dr. Bureschu.

Nova avstrijska vlada je sestavljena pod kancelarjem dr. Bureschom s pomočjo Landbunda. Po izločitvi dr. Schöbra in dr. Schürffa so ostali vsi dosednji ministri. Zunanje zadeve je prevzel kancelar dr. Buresch. Na novo je vstopil v vlado tirolski krščanski socialc dr. Kurt Suschnigg. Vojno ministrstvo je zopet prevzel (petnajstič) K. Vaugoin. Landbund bo imel v vladi dva zaupnika in sicer podkancelarja inženerja Winklerja in še enega uradnika za bodočega notrajnega ministra. Nova vlada je tale: zvezni kancelar in zunanje zadeve: dr. Buresch, podkancelar: inženjer Franc Winkler, prosyeta: Czermak, poljedelstvo in šume: dr. Dollfuss, trgovina: Edvard Heintl, pravosodje: dr. Kurt Suschnigg, vojna: Karl Vaugoin.

Rumunija v plačilnih težavah. Rumunija ima iz preteklega leta poravnati 3 milijarde lejev in od tega dolguje upokojevcem za neizplačane pokojnine 203 milijone lejev. Rumunska narodna banka je dobila kredit v znesku 250 milijonov francoskih frankov od francoske narodne banke. Razen tega je še prejela tudi rumunska vlada kredit v znesku 100 milijonov frankov.

NEGOVANJE LEPOTE.

na medicinsko-kozmetični podlagi, to je nova smer, ki je res dobra, če se za to uporabljajo pripomočki, katerim z medicinske strani ni prigovora, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito kože in Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Za v naprej poslanih 40 Dina 2 lončka brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska Banovina.

Obrestna mera se bo znižala od 8% na 7%.

Komunistična vstaja na španskem ponesrečije. Ruski boljševiki so poslali španskim revolucionarjem 2 milijona pezet za organizacijo vstaje, ki je pričela s splošno stavko po večjih mestih, s požigom nekaterih cerkev ter samostanov in sploh z uničevanjem cerkvenega imetja. Vlada je komunistični prevratni poskus zatrla, zaprla nekaj agitatorjev in vzpostavila zopet red.

Iz namirnega Daljnega vzhoda. Japonci drže v svojih rokah pretežni del severne Mandžurije. Kitajsko prebivalstvo ni kazalo nikakega odpora pri zasedbi Harbina od strani japonskih čet. V Šanghaju so izkrcali Japonci 5 tisoč mož, ki so zasedli najvažnejše točke v okolici mesta. V Šanghaju se bodo zadnje dni srditi boji.

Zahvala g. Poljšaku.

Podpisana Pauman Helena iz Brezol, občina Podova, izjavljam, da mi je rak že več let nos razjedal. Bila sem dalje časa v mariborski bolnici, pa tudi v ljubljanski in še pri drugih zdravnikih, celo v Sarajevu sem bila eno leto v bolnici, pa nič ni pomagalo. Potem pa sem bila spet v mariborski bolnici, ko je bil g. Poljšak v barakah, in sem prosila, da me njemu predstavijo, česar nisem dosegla. Par dni poprej, ko je bil Poljšak izgnan, so me spustili iz bolnice. Obrnem se takoj do Poljšaka in mi je obljubil, da me ozdravi. Poljšala sem se večkrat k njemu v Celje, se zdravila in rak je popolnoma ozdravljen. Zahvaljujem se g. Poljšaku in mu častitam, da je dosegel svoj cilj v inozemstvu.

Brezola pri Podovi št. 38.

Pauman Helena.

*

Španski škofje so o novem letu izdali znamenit pastirski list, v katerem določujejo svoje stališče napram sedanjim razmeram v Španiji. Glede na novo ustavo Španije izjavljajo, da določbe, ki se tičejo verskih vprašanj, ne izpolnjujejo niti najmanjše mere zahtev, po katerih se spoštuje verska svoboda. Svete pravice Cerkve se na težak način kršijo in cerkev se izključuje iz javnega in dejavnega življenja naroda, iz postav, vzgoje mladine in celo iz družinskega občestva. Cerkvi se ne priznava niti tista svoboda in tisto splošno pravo, ki ga uživa vsak državljani in vsaka organizacija, marveč se podreja izjemnim

in omejevalnim določbam in predpisom. Vsled tega škofje odločno protestirajo zoper juridičen (pravosloven) napad na pravice in svobodo Cerkve in zahtevajo zakonodajno popravo teh določb. Kar se tiče ravnanja napram novi državni oblasti, poudarjajo škofje: »Dobro katoličan mora biti ravno na podlagi svoje vere najboljši državljani, zvest svoji domovini, vdan — v obmeju njenega pravosodstva — zakonito urejeni državni oblasti, naj je vladavska oblika kakršnakoli. Če sprejemamo režim, to še v nobenem oziru ne pomenja odohranjanja in še manj pokorščine nasproti zakonodaji, v kolikor je v danem slučaju v nasprotju z božjim zakonom in s cerkvijo. Zato bo verska in državljanska dolžnost vseh katoličanov, ne da bi zmanjšali ali oslabilo spoštovanje, ki so ga dolžni obstoječi oblasti, da so stalno prizadevajo in uporabijo ves svoj vpliv, da nadaljno zlorabo zakonodaje ustavijo in dosedaj izdane krivične ter škodljive zakone izpremene v dobro; to pa v zanesljivem prepričanju, da podajo s takim poštenim in modrim ravnanjem dokaz pametne in dejavne domovinske ljubezni, ne da bi jih mogel obtožiti tudi le sence kake sovražnosti nasproti oblastem, ki jim je poverjeno vodstvo javnih zadev. Končno poudarjajo škofje neizogibno dolžnost katoličanov, da ostanejo edini in složni, da se v javnosti udeležujejo ter da z vsemi močmi podpirajo krščanske liste in časnike.

Jezuitski red v Španiji razpuščen. Dne 24. januarja je objavil Uradni list v Madridu dekret španske vlade, da je na osnovi člena 26 španske ustave jezuitski red razpuščen. V desetih dneh mora prenehati skupno življenje jezuitov, vse imetje Družbe Jezusove se od države zapleni ter se bo porabilo v dobrodelne namene. Pristojne oblasti morajo v desetih dneh predložiti pravočasno seznamu ministru seznam vseh nepremičnin, ki so vpisane na ime jezuitov. Banke, trgovske družbe, denarni zavodi, ki so bili v zvezah z Družbo Jezusovo, morajo poslati seznam o tekočih računih, vrednostnih papirjih in vsem drugem premičnem imetju jezuitov. Vsa posestva, ki pripadajo jezuitskemu redu, bodo zaplenjena. Ta dekret je vzbudil v katoliških krogih veliko razburjenje. Protestirali so proti njemu španski škofje, protestiral je papež Pij XI., protestirajo tudi katoliški dijaki po španskih vseučiliščih.

Nasilja proti katoliški Cerkvi v Mehiki. Dogodki v Mehiki so napotili sv. Očeta, da je nastopil z odločnim ugovorom. V državi Veracruz je guverner, prosluli Tejeda, povzročitelj Callesovega proticerkvenega gibanja ter postopanja. V omenjeni državi so v zadnjem času požigali cerkve, metali v svetišča bombe, pobijali duhovnike in zagrešili še več raznih nasilstev, da bi prestrašili vernike ter duhovščino. Trije duhovniki so razlagali v mestu Veracruz otrokom katekizem, ko je vdrla 8 policajev pod vodstvom policijskega predstojnika v hram božji in so oddali strele na tri svečenike. Eden od duhovnikov je sedel sredi med deco, drugi je stal na prižnici in tretji je sedel pri har-